

Omroep Zender Museum

Opgericht augustus 2005

NIEUWSBRIEF nr. 44 mei 2022

Vrienden van het Omroep Zender Museum, hier ligt het vierenveertigste nummer van onze Nieuwsbrief voor u. In deze Nieuwsbrief verslag van enkele activiteiten sinds de vorige Nieuwsbrief

Het OZM en verhuizen

Hoe kom je aan historische zendmaterialen en waar bewaar je die grote en kleinere zaken?

In het PTT zendstation in Kootwijk, verzamelde de toenmalig chef in de jaren '80 ondermeer afgedankte omroepzenders. In de grote zenderzaal waar ondermeer zenders voor Scheveningen Radio stonden was ruimte genoeg om één en ander neer te zetten. In 1998 werd het zendstation in Kootwijk gesloten en daarom moest alle apparatuur weg uit het gebouw.

Verhuizing 1

Een aantal zenders werd door Nozema medewerkers verhuisd naar een lege schuur van Nozema in de Flevopolder. Deze onverwarmde vochtige schuur was een plek waar roest gemakkelijk ontstond, zodat gezocht werd naar een betere locatie..

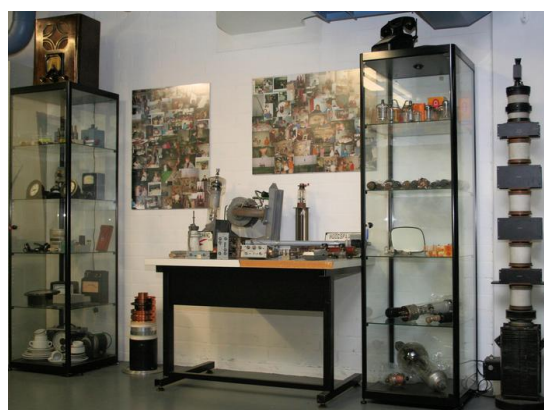

Zenderopslag in een voormalige landbouwschuur

Nozema had vele gebouwen verspreid in het land en op verschillende plaatsen werden ook wat kleinere verzamelingen bewaard.

Verhuizing 2

In 2005 gaf Nozema toestemming om alle historische materialen op één plaats te verzamelen, in de grote kelder van het kortegolf zendstation in de Flevopolder. Hiermee werd het geheel meer georganiseerd en daarmee ontstond het Omroep Zender Museum.

In de kelder van het kortegolf zendstation

Enkele keren werden bezoekers ontvangen en rondgeleid in ons museum.

Verhuizing 3

In 2007 stopten de uitzendingen voor de Wereldomroep en werd het zendstation in de Flevopolder gesloten. Alles moest dus weer worden verhuisd.

Verhuizen werd steeds door de OZM vrijwilligers zelf gedaan

In 2008 ging de verzameling naar een bunker in Lopikerkapel, op het terrein van het middengolf zendstation. Hier werden in de loop van de tijd vele honderden bezoekers rondgeleid. De operationele apparatuur in de bunker werd langzamerhand minder, waardoor het OZM meer ruimte kreeg. En zo breidde de verzameling flink uit.

Vele bezoekers gingen door deze deur

Verhuizing 4
Nadat alle medewerkers van het zendercomplex in Lopikerkapel waren verhuisd naar Hilversum werd het hele complex in 2016 verkocht aan een project-ontwikkelaar. Die deelde ons begin 2017 mee dat we de bunker moesten verlaten.

We kregen de mogelijkheid om twee verdiepingen in de toren in IJsselstein te gebruiken. Omdat de ruimte daar veel kleiner was dan in de bunker moest er heel veel materiaal worden afgevoerd. Gelukkig konden we een aantal historische stukken overdragen aan Beeld en Geluid in Hilversum, waar we zenders en andere installaties in het depot weer in elkaar hebben gezet. In het najaar van 2017 zijn we naar toren verhuisd. Door de aard van het gebouw konden we spijtig genoeg daar geen bezoekers meer ontvangen.

In het depot van Beeld en Geluid worden de spoelen van de middengolfantennes uit 1940 weer gemonteerd

Verhuizing 5

In maart 2022 heeft de brandweer in de toren in IJsselstein een veiligheidsinspectie uitgevoerd. Omdat ons gebruik van de twee verdiepingen niet aan de huidige veiligheidseisen voldoet en ook niet eenvoudig aan die eisen is aan te passen moeten we de toren gaan verlaten. Zodat we na vijf jaar gastvrijheid van toren eigenaar Alticom / Cellnex, binnenkort weer moeten gaan verhuizen. Dit keer terug naar het voormalige Nozema zendstation in Lopikerkapel, nu bekend onder de naam "Het Zendstation". Omdat het hele complex nog in ontwikkeling is voor een nieuwe bestemming kunnen we daar tijdelijk in een aantal ruimten terecht.

Hemelsbreed is het een korte afstand om te verhuizen

Elke verhuizing is weer een moment om te kijken of alles wat je bewaard hebt het bewaren waard is. Deze keer verwachten we dat, na wat opruimen, praktisch alles meegaat naar de nieuwe locatie.

Dit en nog veel meer moet weer worden verhuisd

De verhuizing zal in het begin van de zomer worden uitgevoerd. Voor het eerst wordt dan een verhuisbedrijf ingezet om de klus te klaren.

Expositie in Zendstation

De laatste maanden werken we gestaag door aan de permanente expositie over de historie van de radio en de rol van het complex Lopik Radio hierin. De expositie komt in de kelder van het Zendstation, in de ruimte waar de laatste zenders gestaan hebben.

Het begint met een lege kelder

Alles is van de grond af aan opgebouwd, zo zijn ondermeer de tafels door ons zelf gemaakt.

Een deel van de tafels staan klaar om te worden afgelakt

De expositie wordt in tijd volgorde opgebouwd. Met aan een kant de zenders en zenderonderdelen en daar tegenover de ontvangers. Het deel dat handelt over het AM tijdperk is al ver klaar, er kan al worden gezonden en ontvangen. Hierna komt dan het FM tijdperk en dan tot slot is er aandacht voor de digitale radio omroep. Uitbreiding met TV komt mogelijk later als het radio deel helemaal op gereed is.

De huidige stand van het AM zendgedeelte

De AM ontvangers.

Er zal ook aandacht worden geschonken aan de rol van zendamateurs. Dankzij een schenking van het museum Jan Corver beschikken we nu over een aantal historische objecten hiervoor. Door de vergevorderde leeftijd van de vrijwilligers moest het Jan Corver museum helaas sluiten.

Presentatie voor HKU

In het Zendstation vinden regelmatig stagiaires voor kortere of langere tijd een werkplek. Ook worden er door studenten van verschillende opleidingen af en toe projecten uitgevoerd. Voor die projecten is het archief van het OZM een belangrijke bron van informatie. Handig daarbij is dat ons complete archief sinds april een plekje heeft gekregen in het Zendstation.

Ook in april begon voor een twintigtal 2e jaars studenten van de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht (HKU) een project over het Zendstation. Een aantal van hen zijn uitgebreid rondgeleid in het Zendstation. Ook na een globale toelichting konden zij zich niet voorstellen dat het hele gebouw oorspronkelijk gevuld was met twee zendinstallaties voor de toenmalige radio programma's Hilversum 1 en 2.

Dit leidde er toe dat het OZM voor de 20 studenten in de HKU een uitgebreide presentatie heeft gegeven over het Zendstation, met de voorgeschiedenis en uitleg waarom het gebouw nu niet meer nodig is voor het uitzenden van radioprogramma's.

Het HKU gebouw in de Ina Boudier-Bakkerlaan Utrecht

De sTEN en de canon van de telecommunicatie

Het OZM is een van de oprichters van de sTEN, de stichting Telecommunicatie Erfgoed Nederland. Een belangrijke activiteit van de sTEN is het maken van de Canon van de Telecommunicatie.

In deze Canon wordt in een aantal vensters de verschillende aspecten van de Telecom historie beschreven.

De sTEN leden beschikken gezamenlijk over een brede kennis van de historische technieken die hiervoor werden toegepast. Het resultaat is een beknopt en toch vrij compleet overzicht van de telecommunicatietechnieken vanaf ongeveer 1800.

De website waar iedere geïnteresseerde de vensters kan lezen is nog steeds in ontwikkeling. Er staan nu 31 vensters online en aan 6 wordt gewerkt of zijn ingepland. Hierna is verdere uitbreiding nog mogelijk.

Een stukje van de vensterkeuze pagina van de Canon

Elk venster bevat een flink aantal foto's en / of tekeningen. Verschillende vensters bevatten ook geluidsfragmenten.

Nieuwsgierig geworden? Kijk dan op de website:

www.telecomcanon.nl

In de schijnwerper:

Twee advertenties uit Radio Expres in 1931

In de begintijd van de radio zat er geen luidspreker in de ontvanger. Het geluid kwam via een koptelefoon en wat later werd een externe luidspreker gebruikt. Die luidsprekers waren meestal fraaie meubelstukjes. Begin 1931 meldt Philips trots dat er al in 350 duizend gezinnen een Philips luidspreker stond. Een mijlpaal!

Maar ook in 1931 kwam het eerste Philips radiotoestel met ingebouwde luidspreker. Een schitterend ontwerp, uitgevoerd in bakeliet.

Radio type 2634

In het front van de radio is nog de vorm te herkennen van één van de Philips losse luidsprekers uit de advertentie "een nieuwe mijlpaal". Dat is de luidspreker type 2019.

Luidspreker type 2019

Het OZM heeft een luidspreker type 2019, uit het jaar 1929 in de collectie. In 1929 koste deze luidspreker fl 52.

De beide genoemde advertenties staan op de volgende pagina's.

Nieuwsbrief Stichting Omroep Zender Museum
Redactie Rein Simonse
Foto's uit verschillende bronnen
Wilt u reageren?
Mail naar nieuwsbrief@omroepzendermuseum.nl

Website: www.omroepzendermuseum.nl/

Disclaimer: zie website OZM

EEN
NIEUWE
MIJLPAAL

DE
350.000
VOORBIJ!

Meer dan 350.000 Nederlandsche gezinnen hebben een Philips luidspreker. Meer dan 350.000 Nederlanders kochten een Philips luidspreker, omdat ze dezen het beste vonden, het mooist in weergave en uiterlijk. Is dat ook voor U geen aanbeveling Uw keuze op dit Nederlandsche product te laten vallen?

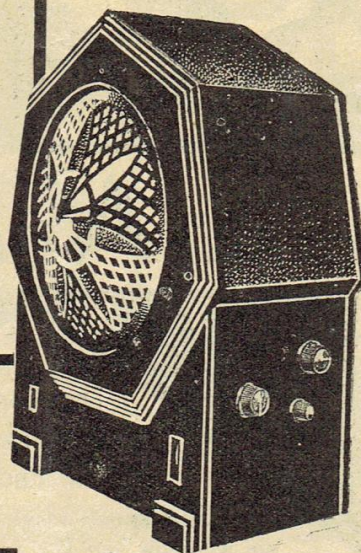
PHILIPS

LUIDSPREKERS

Philips Mei- Aanbod!

f.50.- PREMIE op betere NIET-BURENSTORENDE ontvangst.

F. 50.- voor Uw oude radiotoestel! Wanneer U het deze maand inruilt tegen bovenstaand afgebeelde, nieuwste Philips Radiotoestel type 2634 (toestel en luidspreker in één).

Hebt U nog een radiotoestel, dat U niet meer voldoet? Waarvan de lampen oud en moe zijn geworden? Dat nog met accu's en spoelen werkt? Waarop U geen gramfoon kunt aansluiten? Dat gilt en elk radiogenot voor Uw burens onmogelijk maakt? Deze maand kunt U er F. 50.- voor ontvangen.

Conditie is slechts, dat Uw oude, niet selectieve en storende, doch nog functioneerende 3- of meerlamps toestel ingeleverd wordt. Stelt U met Uwen handelaar in verbinding.

U kunt deze vijftig gulden ook gebruiken als eerste termijn, wanneer U dit toestel op gemakkelijke betalingsvoorwaarden wilt kopen. Daarna hebt U dan nog slechts te betalen, te Uwer keuze, 12 termijnen à f 19.- of 17 termijnen à f 14.-

Wat de Pers van Philips 2634 zegt: Telegraaf 21/4/31: Nieuwste Philips toestel . . . een prestatie . . . welke zonder overdrijving fenomenaal genoemd mag worden — de geluidsterkte . . . meer dan voldoende - kwaliteit der weergave laat niets te wensen over - de selectiviteit is verwonderlijk goed - de bediening verbluffend eenvoudig - bij de beproeving in ruim een half uur niet minder dan 28 stations.

Groene Amsterdammer 18/4/31: Een gemakkelijk te hanteeren toestel tegen redelijken prijs - zeer mooi van toon - vele stations sterk en krachtig - bediening is uiterst eenvoudig.

DEZE AANBIEDING IS ALLÉÉN IN MEI GELDIG

PHILIPS

R A D I O T O E S T E L

Prijs F. 257.50

2634

TOESTEL EN LUIDSPREKER IN ÉÉN